Συλλογή της Νομολογίας

ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ ΤΟΥ ΓΕΝΙΚΟΥ ΕΙΣΑΓΓΕΛΕΑ
MANUEL CAMPOS SÁNCHEZ-BORDONA
της 9ης Ιουλίου 2020[1]

Υπόθεση C-667/19

A.M.
κατά
E.M.

[αίτηση του Sąd Okręgowy w Warszawie
(περιφερειακού δικαστηρίου Βαρσοβίας, Πολωνία)
για την έκδοση προδικαστικής αποφάσεως]

«Προδικαστική παραπομπή – Προσέγγιση των νομοθεσιών – Καλλυντικά προϊόντα – Κανονισμός (ΕΚ) 1223/2009 – Άρθρο 19 – Πληροφορίες για τον καταναλωτή – Επισήμανση – Ενδείξεις που πρέπει να αναγράφονται στον περιέκτη και στη συσκευασία – Λειτουργία του καλλυντικού προϊόντος – Προστασία της ανθρώπινης υγείας – Ενδείξεις που μπορούν να αναγράφονται σε εσώκλειστο ή συνημμένο σημείωμα, ετικέτα, ταινία, ή κάρτα – Επισήμανση σε ξένη γλώσσα – Συσκευασία καλλυντικών προϊόντων περιέχουσα παραπομπή σε κατάλογο προϊόντων συντεταγμένο στη γλώσσα του καταναλωτή»

1. Η παρούσα αίτηση προδικαστικής αποφάσεως αφορά την ερμηνεία του άρθρου 19 του κανονισμού (ΕΚ) 1223/2009[2], σχετικά με την επισήμανση των καλλυντικών προϊόντων.

2. Ειδικότερα, τα κρίσιμα εν προκειμένω ζητήματα είναι τα εξής δύο:

– τι νοείται ως «λειτουργία του προϊόντος», ως ένδειξη υποχρεωτικώς αναγραφόμενη στον περιέκτη και στη συσκευασία καλλυντικού που διατίθεται στην αγορά· και

– αν ορισμένες, επίσης υποχρεωτικές, πληροφορίες για τον καταναλωτή, μπορούν να αναγράφονται μόνο σε κατάλογο της κατασκευάστριας εταιρίας, ο οποίος δεν παραδίδεται πάντοτε μαζί με το αγορασθέν καλλυντικό προϊόν.

3. Το Δικαστήριο έχει αποφανθεί[3] επί ορισμένων άλλων άρθρων του κανονισμού 1223/2009, όχι όμως, αν δεν απατώμαι, επί των συγκεκριμένων προϋποθέσεων του άρθρου 19, παράγραφοι 1 και 2, του ως άνω κανονισμού.

1 Γλώσσα του πρωτοτύπου: η ισπανική.

2 Κανονισμός του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 30ής Νοεμβρίου 2009, για τα καλλυντικά προϊόντα (ΕΕ 2009, L 342, σ. 59).

3 Αποφάσεις της 3ης Σεπτεμβρίου 2015, Colena (C-321/14, EU:C:2015:540), σχετικά με τον χαρακτηρισμό των φακών επαφής ως καλλυντικών προϊόντων· της 21ης Σεπτεμβρίου 2016, European Federation for Cosmetic Ingredients (C-592/14, EU:C:2016:703), σχετικά με τα συστατικά των εν λόγω προϊόντων τα οποία έχουν αποτελέσει αντικείμενο δοκιμών σε ζώα· και της 12ης Απριλίου 2018, Fédération des entreprises de la beauté (C-13/17, EU:C:2018:246), σχετικά με τα προσόντα των προσώπων τα οποία αξιολογούν τα ως άνω προϊόντα.

4. Ο κανονισμός 1223/2009 αναδιατύπωσε τις οδηγίες οι οποίες ρύθμιζαν, έως τότε, τα σχετικά θέματα [4]. Η νομολογία σχετικά με τους προβλεπόμενους στις εν λόγω οδηγίες κανόνες επισήμανσης [5] παρέχει ορισμένες χρήσιμες κατευθύνσεις για την απάντηση που θα δοθεί στα υποβληθέντα προδικαστικά ερωτήματα.

I. Το νομικό πλαίσιο

A. Το δίκαιο της Ένωσης. Ο κανονισμός 1223/2009

5. Το άρθρο 1 («Πεδίο εφαρμογής και στόχος») ορίζει τα εξής:

«Ο παρών κανονισμός θεσπίζει κανόνες με τους οποίους πρέπει να συμμορφώνεται κάθε καλλυντικό προϊόν που διατίθεται στην αγορά, ώστε να εξασφαλίζεται η λειτουργία της εσωτερικής αγοράς και υψηλό επίπεδο προστασίας της υγείας του ανθρώπου.»

6. Το άρθρο 2, παράγραφος 1, («Ορισμοί») διαλαμβάνει τα εξής:

«Για τους σκοπούς του παρόντος κανονισμού, ισχύουν οι ακόλουθοι ορισμοί:

α) ως "καλλυντικό προϊόν" νοείται κάθε ουσία ή μείγμα που προορίζεται να έλθει σε επαφή με εξωτερικά μέρη του ανθρώπινου σώματος (επιδερμίδα, τριχωτά μέρη του σώματος και της κεφαλής, νύχια, χείλη και εξωτερικά γεννητικά όργανα) ή με τα δόντια και τους βλεννογόνους της στοματικής κοιλότητας, με αποκλειστικό ή κύριο σκοπό τον καθαρισμό τους, τον αρωματισμό τους, τη μεταβολή της εμφάνισής τους, την προστασία τους, τη διατήρησή τους σε καλή κατάσταση ή τη διόρθωση των σωματικών οσμών·

[…]».

7. Το άρθρο 3 («Ασφάλεια») ορίζει τα εξής:

«Τα καλλυντικά προϊόντα που διατίθενται στην αγορά πρέπει να είναι ασφαλή για την ανθρώπινη υγεία όταν γίνεται χρήση τους υπό κανονικές ή εύλογα αναμενόμενες συνθήκες χρήσης, λαμβανομένων, ιδίως, υπόψη των εξής:

α) της παρουσίασης […]·

β) της επισήμανσης·

[…]».

8. Το άρθρο 19 («Επισήμανση») προβλέπει τα εξής:

«1. Με την επιφύλαξη άλλων διατάξεων του παρόντος άρθρου, καλλυντικά προϊόντα θα διατίθενται στην αγορά μόνο εφόσον ο περιέκτης και η συσκευασία των καλλυντικών προϊόντων φέρουν, με ανεξίτηλους, ευανάγνωστους και ευδιάκριτους χαρακτήρες, τις ακόλουθες ενδείξεις

4 Ήτοι, την οδηγία 76/768/ΕΟΚ του Συμβουλίου, της 27ης Ιουλίου 1976, περί προσεγγίσεως των νομοθεσιών των κρατών μελών των αναφερομένων στα καλλυντικά προϊόντα (ΕΕ ειδ. έκδ. 15/01, σ. 206), όπως τροποποιήθηκε από την οδηγία 93/35/ΕΟΚ του Συμβουλίου, της 14ης Ιουνίου 1993, για την έκτη τροποποίηση της οδηγίας 76/768 (ΕΕ 1993, L 151, σ. 32).

5 Επ' αυτού, αποφάσεις της 28ης Ιανουαρίου 1999, Unilever (C-77/97, EU:C:1999:30), της 13ης Ιανουαρίου 2000, Estée Lauder (C-220/98, EU:C:2000:8), της 13ης Σεπτεμβρίου 2001, Schwarzkopf (C-169/99, στο εξής: απόφαση Schwarzkopf, EU:C:2001:439), και της 24ης Οκτωβρίου 2002, Linhart και Biffl (C-99/01, EU:C:2002:618).

[…]

δ) τις ειδικές προφυλάξεις κατά τη χρήση, και τουλάχιστον τις προφυλάξεις που εμφαίνονται στα παραρτήματα III έως VI, και τις ενδεχόμενες ενδείξεις σχετικά με τις ιδιαίτερες προφυλάξεις που πρέπει να λαμβάνονται για τα καλλυντικά προϊόντα τα οποία προορίζονται για επαγγελματική χρήση·

[…]

στ) τη λειτουργία του καλλυντικού προϊόντος, εκτός αν προκύπτει από την παρουσίασή του·

ζ) τον κατάλογο των συστατικών. Η πληροφορία αυτή μπορεί να αναγράφεται μόνο στη συσκευασία. Στον κατάλογο προτάσσεται ο όρος “συστατικά”.

[…]

2. Όταν είναι πρακτικά αδύνατο να αναγράφονται στην ετικέτα όλες οι πληροφορίες που αναφέρονται στα σημεία δ) και ζ) της παραγράφου 1, όπως προβλέπεται, εφαρμόζονται τα ακόλουθα:

– οι πληροφορίες αναφέρονται σε εσώκλειστο ή συνημμένο σημείωμα, ετικέτα, ταινία ή κάρτα·

– αν δεν είναι πρακτικώς αδύνατον, οι πληροφορίες αυτές αναφέρονται με συντετμημένη ένδειξη ή με το σύμβολο που παρουσιάζεται στο σημείο 1 του παραρτήματος VII, που πρέπει να εμφαίνεται στον περιέκτη ή στη συσκευασία, όταν πρόκειται για τις πληροφορίες που αναφέρονται στο εδάφιο (δ) της παραγράφου 1, και στη συσκευασία, όταν πρόκειται για τις πληροφορίες που αναφέρονται στο εδάφιο (ζ) της παραγράφου 1.

[…]

5. Η γλώσσα στην οποία είναι γραμμένες οι πληροφορίες που αναφέρονται στην παράγραφο 1 εδάφια (β), (γ), (δ) και (στ) και στις παραγράφους 2, 3 και 4 καθορίζεται από τη νομοθεσία των κρατών μελών στα οποία διατίθεται το προϊόν στον τελικό καταναλωτή.

[…]»

9. Το άρθρο 20 («Ισχυρισμοί για τα προϊόντα») ορίζει τα εξής:

«1. Στην επισήμανση, τη διάθεση στην αγορά και τη διαφήμιση των καλλυντικών προϊόντων, το κείμενο, οι ονομασίες, τα εμπορικά σήματα, τα εικονίδια, τα σχήματα ή τα άλλα σύμβολα, παραστατικά ή μη, δεν πρέπει χρησιμοποιούνται για να αποδώσουν στα προϊόντα αυτά ιδιότητες που δεν έχουν.

[…]»

10. Το παράρτημα VII («Σύμβολα που χρησιμοποιούνται στη συσκευασία ή στον περιέκτη») προβλέπει τα εξής:

«1. Παραπομπή σε εσώκλειστες ή συνημμένες πληροφορίες

[…]»

Β. Το πολωνικό δίκαιο. Ustawa o kosmetykach z dnia 30 marca 2001 r. (νόμος περί καλλυντικών προϊόντων της 30ής Μαρτίου 2001)

11. Στις διάφορες παραγράφους του άρθρου 6 περιέχονται οι ακόλουθες διατάξεις:

– η ατομική συσκευασία καλλυντικού προϊόντος πρέπει να φέρει ευανάγνωστη και ευδιάκριτη επισήμανση, κατά τρόπο διασφαλίζοντα ότι η επισήμανση δεν θα μπορεί να αφαιρεθεί εύκολα (παράγραφος 1).

– Σύμφωνα με την παράγραφο 2, η επισήμανση η οποία εμφαίνεται στην ατομική συσκευασία καλλυντικού προϊόντος, και η οποία τίθεται στον περιέκτη και στο εξωτερικό της ατομικής συσκευασίας, φέρει κατ' αρχήν, μεταξύ άλλων, τις ακόλουθες ενδείξεις:

  – τις ειδικές προφυλάξεις κατά τη χρήση του καλλυντικού προϊόντος, όταν αυτό προορίζεται για επαγγελματική χρήση σύμφωνα με τον προβλεπόμενο σκοπό του, καθώς επίσης και άλλες αναγκαίες προφυλάξεις·

  – τη λειτουργία του καλλυντικού προϊόντος, εφόσον δεν προκύπτει σαφώς από την παρουσίασή του·

  – τον κατάλογο των συστατικών που ορίζονται σύμφωνα με τις ονομασίες της Διεθνούς Ονοματολογίας Συστατικών Καλλυντικών (INCI), στον οποίο προτάσσεται ο όρος «ingredients», με λεπτομερή πρόβλεψη ως προς τον τρόπο αναφοράς των εν λόγω συστατικών ανάλογα με τη συγκέντρωση και τον τύπο τους.

– Οι σχετικές με τον κατάλογο συστατικών ενδείξεις μπορούν να αναγράφονται μόνο στο εξωτερικό της ατομικής συσκευασίας του καλλυντικού προϊόντος (παράγραφος 4).

– Όταν, λόγω των διαστάσεων ή του σχήματος της συσκευασίας, δεν είναι δυνατή η αναγραφή στο εξωτερικό της ατομικής συσκευασίας των ενδείξεων σχετικά με τις ειδικές προφυλάξεις κατά τη χρήση του προϊόντος και τον κατάλογο των συστατικών, οι ενδείξεις αυτές μπορούν να

αναγράφονται σε συνημμένο στο προϊόν σημείωμα, ετικέτα, ταινία ή κάρτα. Στην περίπτωση αυτή, θα πρέπει να εμφαίνεται στον περιέκτη ή στο εξωτερικό της ατομικής συσκευασίας συντετμημένη διατύπωση ή γραφικό σύμβολο που να δηλώνει ότι οι πληροφορίες αυτές επισυνάπτονται στο προϊόν (παράγραφος 6).

– Αν, λόγω των διαστάσεων ή του σχήματος του δοχείου, δεν είναι δυνατή η αναγραφή σε συνημμένο στο προϊόν σημείωμα, ετικέτα, ταινία ή κάρτα των ενδείξεων σχετικά με τον κατάλογο των συστατικών, οι ενδείξεις αυτές αναγράφονται απευθείας στον περιέκτη ή στο σημείο όπου διατίθεται προς πώληση το καλλυντικό προϊόν και το οποίο πρέπει να είναι προσβάσιμο στον αγοραστή (παράγραφος 7).

II. Το ιστορικό της διαφοράς της κύριας δίκης και το προδικαστικό ερώτημα

12. Η A.M., ιδιοκτήτρια κέντρου αισθητικής, διατηρεί εμπορικές σχέσεις με την E.M., η οποία είναι διανομέας καλλυντικών προϊόντων αμερικανικής προέλευσης.

13. Στο πλαίσιο των εμπορικών αυτών σχέσεων, η E.M. παρείχε στην A.M. κατάρτιση σχετικά με τα ως άνω προϊόντα, η οποία περιλάμβανε και πληροφορίες για την επισήμανση των προϊόντων [6].

14. Κατόπιν της εν λόγω κατάρτισης, στις 28 και 29 Ιανουαρίου 2016, η A.M. αγόρασε από την E.M. 40 ενημερωτικά φυλλάδια για τη λιανική πώληση, 10 καταλόγους και διάφορα προϊόντα (κρέμες, μάσκες και πούδρες) [7].

15. Επί της συσκευασίας των αγορασθέντων καλλυντικών προϊόντων αναγράφονταν πληροφορίες σχετικά με την υπεύθυνη οντότητα, την αρχική ονομασία του προϊόντος, τη σύνθεση, την ημερομηνία λήξης και τον αριθμό παρτίδας, καθώς και ένα γραφικό σύμβολο («χέρι με βιβλίο») ως παραπομπή στον κατάλογο.

16. Η A.M. αιτήθηκε, ενώπιον του Sąd Rejonowy dla m. st. Warszawy w Warszawie (πρωτοβάθμιου δικαστηρίου Βαρσοβίας, Πολωνία), τη λύση της σύμβασης πώλησης, λόγω ελαττωμάτων του πωλούμενου αγαθού. Ισχυρίστηκε ότι η συσκευασία δεν περιείχε πληροφορίες στην πολωνική γλώσσα σχετικά με τη λειτουργία του προϊόντος, γεγονός το οποίο εμπόδιζε την ταυτοποίηση του εν λόγω προϊόντος και την ενημέρωση για τις συνέπειές του, και ότι τα στοιχεία αυτά δεν προέκυπταν με σαφήνεια από την παρουσίαση του προϊόντος. Ως εκ τούτου, δεν είχαν τηρηθεί οι ισχύοντες στην Πολωνία κανόνες σχετικά με το εμπόριο καλλυντικών προϊόντων, οι οποίοι αντιστοιχούν στους κανόνες του άρθρου 19 του κανονισμού 1223/2009.

17. Προς αντίκρουση της αγωγής, η E.M. υποστήριξε ότι τα προϊόντα είχαν επισημανθεί σύμφωνα με τις ισχύουσες διατάξεις του εθνικού δικαίου, καθώς έφεραν σύμβολο («χέρι με βιβλίο») ως παραπομπή σε κατάλογο ο οποίος παρέχεται μαζί με κάθε καλλυντικό προϊόν. Ο κατάλογος αυτός περιέχει πλήρη παρουσίαση, στην πολωνική γλώσσα, των προϊόντων και των λειτουργιών τους, αναφέροντας και τις αντενδείξεις τους, τον τρόπο εφαρμογής και τα συστατικά τους. Συνεπώς, είχε τηρηθεί το άρθρο 19 του κανονισμού 1223/2009.

6 Της παρασχέθηκαν επεξηγήσεις για τη δράση εκάστου εξ αυτών, μέσω εγγράφων συντεταγμένων στην πολωνική γλώσσα και ενημερωτικών φυλλαδίων για τη λιανική πώληση κάθε προϊόντος. Έλαβε το έγγραφο υλικό εκμάθησης και ενημερώθηκε ότι κάθε καλλυντικό προϊόν έφερε εκτυπωμένο το σύμβολο «χέρι με βιβλίο» ως παραπομπή σε χωριστό κατάλογο της εταιρίας, συντεταγμένο στην πολωνική γλώσσα (επρόκειτο για αμερικανικά προϊόντα), χωρίς μετάφραση των κειμένων της επισήμανσης στην πολωνική γλώσσα.

7 Η ακαθάριστη τιμή των προϊόντων ανερχόταν σε 3 184,25 πολωνικά ζλότι μικτά.

18. Το Sąd Rejonowy dla m. st. Warszawy w Warszawie (πρωτοβάθμιο δικαστήριο Βαρσοβίας) απέρριψε την αγωγή, εφαρμόζοντας τα άρθρα του πολωνικού αστικού κώδικα[8] σχετικά με την εγγύηση για ελαττώματα του εμπορεύματος[9].

19. Η A.M. άσκησε έφεση κατά της αποφάσεως αυτής ενώπιον του Sąd Okręgowy w Warszawie (περιφερειακού δικαστηρίου Βαρσοβίας, Πολωνία). Υποστήριξε ότι το πρωτοβάθμιο δικαστήριο εκτίμησε εσφαλμένως τα σχετικά με τις παρασχεθείσες πληροφορίες αποδεικτικά στοιχεία και υπογράμμισε την έλλειψη μνείας στη λειτουργία των καλλυντικών, στην πολωνική γλώσσα, επί των συσκευασιών. Η παραπομπή στον (επί πληρωμή) κατάλογο δεν αρκεί, και εξάλλου δεν ήταν αδύνατο να αναγράφονται οι σχετικές πληροφορίες σε καθένα από τα προϊόντα.

20. Το δευτεροβάθμιο δικαστήριο διερωτάται, πρώτον, ως προς την εμβέλεια του άρθρου 19, παράγραφος 1, στοιχείο στ′, σε συνδυασμό με το άρθρο 2, παράγραφος 1, στοιχείο α′, του κανονισμού 1223/2009. Οι αμφιβολίες του αφορούν τον βαθμό ακρίβειας της επισήμανσης που πρέπει να εμφαίνεται στον περιέκτη και στη συσκευασία των καλλυντικών προϊόντων, τη λειτουργία των τελευταίων και την υποχρέωση συμπερίληψης των πληροφοριών σχετικά με τη λειτουργία τους στη γλώσσα του καταναλωτή, όσον αφορά εισαγόμενα προϊόντα.

21. Δεύτερον, διερωτάται σχετικά με την ερμηνεία του άρθρου 19, παράγραφος 2, του κανονισμού 1223/2009, σε συνδυασμό με την αιτιολογική σκέψη 46 του εν λόγω κανονισμού. Ειδικότερα, επιθυμεί να βεβαιωθεί ότι η επιταγή αναγραφής ορισμένων ενδείξεων στον περιέκτη και στη συσκευασία των καλλυντικών προϊόντων μπορεί να πληρούται μέσω της ενσωμάτωσης γραφικού συμβόλου, σύμφωνα με το παράρτημα VII, σημείο 1, του ως άνω κανονισμού, και ότι οι σχετικές πληροφορίες αρκεί να αναγράφονται σε κατάλογο του κατασκευαστή, ο οποίος δεν παρέχεται μαζί με το προϊόν.

22. Υπό τις συνθήκες αυτές, το Sąd Okręgowy w Warszawie (περιφερειακό δικαστήριο Βαρσοβίας) υποβάλλει στο Δικαστήριο τα ακόλουθα προδικαστικά ερωτήματα:

«1) Έχει το άρθρο 19, παράγραφος 1, στοιχείο στ′, του κανονισμού 1223/2009 […] –στο μέτρο που προβλέπει ότι στον περιέκτη και τη συσκευασία των καλλυντικών προϊόντων πρέπει να υπάρχουν, με ανεξίτηλους, ευανάγνωστους και ευδιάκριτους χαρακτήρες, ενδείξεις σχετικά με τη λειτουργία του καλλυντικού προϊόντος, εκτός αν αυτή προκύπτει από την παρουσίασή του– την έννοια ότι, εν προκειμένω, νοούνται οι βασικές χρήσεις ενός καλλυντικού προϊόντος κατά την έννοια του άρθρου 2, παράγραφος 1, στοιχείο α′, του κανονισμού, δηλαδή ο σκοπός καθαρισμού (καθαρισμός), ο σκοπός περιποίησης και προστασίας (διατήρηση σε καλή κατάσταση), ο αρωματισμός και ο σκοπός καλλωπισμού (μεταβολή της εμφάνισης), ή πρέπει να αναγράφονται λεπτομερώς οι λειτουργίες που καθιστούν δυνατό τον προσδιορισμό των ιδιοτήτων του οικείου καλλυντικού προϊόντος;

2) Έχουν το άρθρο 19, παράγραφος 2, του κανονισμού 1223/2009 […] καθώς και η αιτιολογική σκέψη 46 του εν λόγω κανονισμού, την έννοια ότι οι πληροφορίες που μνημονεύονται στην παράγραφο 1, στοιχεία δ′, ζ′ και στ′, της εν λόγω διατάξεως, δηλαδή οι προφυλάξεις κατά τη χρήση, τα συστατικά και οι λειτουργίες, μπορούν να αναγράφονται σε κατάλογο εταιρίας, στον οποίον περιλαμβάνονται και άλλα προϊόντα, και ότι μπορεί να χρησιμοποιείται στη συσκευασία το σύμβολο που προβλέπεται στο παράρτημα VII, σημείο 1;»

8 Ustawa z dnia 23 kwietnia 1964 r. Kodeks cywilny (νόμος της 23ης Απριλίου 1964 για τον Αστικό κώδικα, όπως έχει τροποποιηθεί, Dz.U. του 2018, θέση 1025).

9 Στην απόφασή του, το πολωνικό πρωτοδικείο επισήμανε ότι, δεδομένης της προηγούμενης συνεργασίας μεταξύ των δύο εμπλεκόμενων στη διαδικασία προσώπων, την οποία αναγνώρισε η ενάγουσα, δεν ήταν πειστικός ο ισχυρισμός της τελευταίας ότι αγνοούσε, μέχρι το χρονικό σημείο της παραλαβής των εμπορευμάτων, την έλλειψη επισήμανσης στην πολωνική γλώσσα.

III. Η διαδικασία ενώπιον του Δικαστηρίου

23. Η διάταξη περί παραπομπής περιήλθε στη Γραμματεία του Δικαστηρίου την 1η Σεπτεμβρίου 2019.

24. Γραπτές παρατηρήσεις υπέβαλαν η A.M., η Βελγική, η Δανική, η Ελληνική, η Λιθουανική, η Ολλανδική και η Πολωνική Κυβέρνηση καθώς και η Ευρωπαϊκή Επιτροπή. Δεν κρίθηκε αναγκαία η διεξαγωγή επ' ακροατηρίου συζητήσεως.

IV. Εκτίμηση

A. Πρώτο προδικαστικό ερώτημα

25. Η συζήτηση αφορά το ζήτημα αν το άρθρο 19, παράγραφος 1, στοιχείο στ', του κανονισμού 1223/2009 έχει την έννοια ότι η υποχρεωτική μνεία της «λειτουργίας» των καλλυντικών προϊόντων, που πρέπει να εμφαίνεται στον περιέκτη [10] ή στη συσκευασία [11] αυτών:

– επιβάλλει απλώς να μνημονεύεται, ως τέτοια *λειτουργία*, ένας από τους σκοπούς που αναφέρονται στο άρθρο 2, παράγραφος 1, στοιχείο α', του εν λόγω κανονισμού [12], ή

– απαιτεί να παρατίθενται *λεπτομερώς οι χρήσεις*, ούτως ώστε να παρέχεται στον καταναλωτή η δυνατότητα να προσδιορίζει τα βασικά χαρακτηριστικά ή τις βασικές ιδιότητες που προσιδιάζουν σε κάθε προϊόν.

1. Η λειτουργία του προϊόντος και οι σκοποί που καταλαμβάνονται από τον ορισμό της έννοιας «καλλυντικό προϊόν»

26. Κατά το άρθρο 19, παράγραφος 1, στοιχείο στ', του κανονισμού 1223/2009, καλλυντικά προϊόντα «θα διατίθενται στην αγορά μόνο εφόσον ο περιέκτης και η συσκευασία των καλλυντικών προϊόντων φέρουν, με ανεξίτηλους, ευανάγνωστους και ευδιάκριτους χαρακτήρες, τις ακόλουθες ενδείξεις: […] τη λειτουργία του καλλυντικού προϊόντος, εκτός αν προκύπτει από την παρουσίασή του» [13].

27. Η διάταξη δεν δίδει τον ορισμό του λεκτικού συμπλέγματος «λειτουργία του προϊόντος»· αντίστοιχος ορισμός δεν υπάρχει ούτε στο άρθρο 2 του κανονισμού 1223/2009. Η παράγραφος 1, στοιχείο α', του εν λόγω άρθρου, στο πλαίσιο επεξηγήσεως του όρου «καλλυντικό προϊόν», αναφέρεται, γενικώς, στον «σκοπό» αυτού.

10 Οι «περιέκτες» είναι συνήθως γυάλινες φιάλες, ακρυλικά ή αλουμινένια δοχεία, πλαστικά σωληνάρια, ψεκαστήρες, διασπορείς αερολυμάτων (spray), χειροκίνητοι διανομείς υγρού και άλλα παρόμοια, κατά το μάλλον ή το ήττον, σκεύη, στα οποία φυλάσσονται τα καλλυντικά προϊόντα ούτως ώστε να διατηρούνται αυτούσια με την πάροδο του χρόνου, χωρίς να υφίστανται αλλοιώσεις.

11 Ως «συσκευασία» του καλλυντικού προϊόντος νοείται το εξωτερικό περίβλημα (κουτί ή άλλο παρόμοιο αντικείμενο) εντός του οποίου βρίσκεται ο περιέκτης ή και το ίδιο το προϊόν απευθείας. Στην απόφαση της 12ης Ιουλίου 2011, L'Oréal κ.λπ. (C-324/09, EU:C:2011:474, σκέψη 82), χρησιμοποιείται η έκφραση «εξωτερική συσκευασία». Στις προτάσεις του στην εν λόγω υπόθεση (C-324/19, EU:C:2010:757, σημεία 72 και 74), ο γενικός εισαγγελέας N. Jaaskinen αναφέρεται επίσης στην «εξωτερική συσκευασία».

12 Οι σκοποί αυτοί σχετίζονται με τα εξωτερικά μέρη του ανθρώπινου σώματος ή τα δόντια και τους βλεννογόνους της στοματικής κοιλότητας και συνίστανται: «[σ]τον καθαρισμό τους, τον αρωματισμό τους, τη μεταβολή της εμφάνισής τους, την προστασία τους, τη διατήρησή τους σε καλή κατάσταση ή τη διόρθωση των σωματικών οσμών».

13 Παρατηρείται, συναφώς, απόκλιση μεταξύ των γλωσσικών αποδόσεων. Για παράδειγμα, ενώ στο γαλλικό, το αγγλικό ή το πορτογαλικό κείμενο έχει προστεθεί το επίρρημα «σαφώς» (sauf si cela ressort clairement de sa présentation· unless it is clear from its presentation· salvo se esta decorrer claramente da respectiva apresentação), το επίρρημα αυτό δεν υπάρχει στο ισπανικό, το ιταλικό ή το γερμανικό κείμενο (salvo se risulta dalla sua presentazione· sofern dieser sich nicht aus der Aufmachung dessen ergibt). Εντούτοις, φρονώ ότι ουδεμία επιρροή ασκούν εν προκειμένω οι ως άνω διαφορές.

28. Ο *σκοπός* περιλαμβάνεται μεταξύ των στοιχείων τα οποία χρησιμοποιεί η νομολογία για την οριοθέτηση της έννοιας «καλλυντικό προϊόν». Το Δικαστήριο έχει αναλύσει το περιεχόμενο αυτής και έχει συναγάγει «τρία σωρευτικά κριτήρια, ήτοι, πρώτον, τη φύση του επίμαχου προϊόντος (ουσία ή μείγμα ουσιών), δεύτερον, το μέρος του ανθρώπινου σώματος με το οποίο το προϊόν προορίζεται να έρθει σε επαφή και, τρίτον, τον σκοπό που επιδιώκεται από τη χρήση του εν λόγω προϊόντος» [14].

29. Λόγω της έλλειψης ακριβούς ορισμού της έννοιας της «λειτουργίας του προϊόντος» το αιτούν δικαστήριο προτείνει την ισοδυναμία εννοιών μεταξύ του «σκοπού του προϊόντος» και της «λειτουργίας του προϊόντος» [15].

30. Ωστόσο, δεδομένου ότι το γράμμα του άρθρου 19, παράγραφος 1, στοιχείο στ′, του κανονισμού 1223/2009 δεν οδηγεί σε ασφαλές συμπέρασμα, δέον να διερευνηθεί, πέραν της διατύπωσής του, το πλαίσιο στο οποίο εντάσσεται, καθώς και η τελεολογία του νομοθετήματος στο οποίο περιλαμβάνεται [16].

31. Το άρθρο 19 βρίσκεται στην αρχή του κεφαλαίου VI του κανονισμού 1223/2009, το οποίο αφορά τις «Πληροφορίες για τον καταναλωτή», και περιλαμβάνει τους κανόνες επισήμανσης με τους οποίους πρέπει να συμμορφώνονται όλα τα καλλυντικά που διατίθενται ελεύθερα στην αγορά εντός της Ένωσης, προκειμένου να παρέχονται στους αγοραστές αυτών οι αναγκαίες πληροφορίες.

32. Από τον συνδυασμό του άρθρου 1 και των αιτιολογικών σκέψεων 3 και 4 του κανονισμού 1223/2009 προκύπτει ότι, όπως και στην περίπτωση της προϊσχύουσας νομοθεσίας, επιδιώκεται η *πλήρης* εναρμόνιση των κανόνων που ισχύουν στην Ένωση, με απώτερο στόχο την εγκαθίδρυση εσωτερικής αγοράς καλλυντικών προϊόντων και ταυτόχρονα την εξασφάλιση υψηλού επιπέδου προστασίας της ανθρώπινης υγείας [17].

33. Το άρθρο 3 του κανονισμού 1223/2009 αφορά την προστασία της ανθρώπινης υγείας. Το πρώτο εδάφιο (στοιχεία α′ και β′) της εν λόγω διάταξης αφορά την παρουσίαση και την επισήμανση των καλλυντικών προϊόντων, στο πλαίσιο της ασφάλειας για την ανθρώπινη υγεία.

34. Επομένως, ο σκοπός διασφάλισης της ασφάλειας κατά τη χρήση των ως άνω προϊόντων συνδέεται με τις σχετικές με την παρουσίαση και επισήμανσή τους προϋποθέσεις.

35. Το άρθρο 19 του κανονισμού 1223/2009 πρέπει να ερμηνεύεται υπό το διττό αυτό πρίσμα. Οι κανόνες που αφορούν τη συσκευασία και την επισήμανση των καλλυντικών προϊόντων:

– αποσκοπούν στην ελεύθερη εμπορία αυτών εντός της Ένωσης, διευκολύνοντας την εκ μέρους του καταναλωτή λήψη αποφάσεων αγοράς, σε μια αγορά χαρακτηριζόμενη από ευρεία προσφορά προϊόντων και εναλλακτικών επιλογών·

– επιδιώκουν, συγχρόνως, την προστασία της υγείας των προσώπων, η οποία τίθεται ενδεχομένως σε κίνδυνο από ακατάλληλες ή παραπλανητικές πληροφορίες ως προς τα χαρακτηριστικά του διατιθέμενου προς πώληση καλλυντικού προϊόντος [18].

14 Απόφαση της 3ης Σεπτεμβρίου 2015, Colena (C-321/14, EU:C:2015:540, σκέψη 19).

15 Η εν λόγω θέση υποστηρίζεται μόνο από την Πολωνική Κυβέρνηση: η λειτουργία του προϊόντος αντιστοιχεί σε κάποιον από τους σκοπούς που απαριθμούνται στο άρθρο 2, παράγραφος 1, στοιχείο α′, του κανονισμού 1223/2009.

16 Απόφαση της 10ης Ιουλίου 2014, D. και G. (C-358/13 και C-181/14, EU:C:2014:2060, σκέψη 32 και εκεί μνημονευόμενη νομολογία).

17 Απόφαση Schwarzkopf (σκέψεις 27 και 28), και απόφαση της 24ης Ιανουαρίου 2008, Roby Profumi (C-257/06, EU:C:2008:35, σκέψεις 16 και 17). Όσον αφορά τον κανονισμό 1223/2009, απόφαση της 12ης Απριλίου 2018, Fédération des entreprises de la beauté (C-13/17, EU:C:2018:246, σκέψεις 23 έως 25 και εκεί μνημονευόμενη νομολογία).

18 Απόφαση της 2ας Φεβρουαρίου 1994, Verband Sozialer Wettbewerb (C-315/92, EU:C:1994:34, σκέψη 15).

36. Η αναφορά του άρθρου 2, παράγραφος 1, στοιχείο α′, του κανονισμού 1223/2009 στους (γενικούς) *σκοπούς* των καλλυντικών προϊόντων εξυπηρετεί διαφορετικό σκοπό. Η εν λόγω αναφορά σκοπεί στην οριοθέτηση των ως άνω προϊόντων από άλλα, κατά το μάλλον ή ήττον παρεμφερή προϊόντα (φάρμακα, ιατροτεχνολογικά προϊόντα) που δεν εμπίπτουν στο πεδίο εφαρμογής της διάταξης. Συναφώς, η αιτιολογική σκέψη 6 είναι σαφέστατη [19].

37. Η Επιτροπή, με την οποία συμφωνώ επ' αυτού, επισημαίνει με τις παρατηρήσεις της ότι τα παραδείγματα της αιτιολογικής σκέψης 7 του κανονισμού 1223/2009 [20] χρησιμεύουν για την οριοθέτηση της έννοιας των καλλυντικών προϊόντων, διαφοροποιώντας τα από άλλης φύσης προϊόντα.

38. Επομένως, οι σκοποί που απαριθμούνται στο άρθρο 2, παράγραφος 1, στοιχείο α′, του κανονισμού 1223/2009 δεν πρέπει να συγχέονται με τη «λειτουργία του προϊόντος», στην οποία αναφέρεται το άρθρο 19, παράγραφος 1, στοιχείο στ′, του εν λόγω κανονισμού. Καθένα από τα προπαρατεθέντα άρθρα εξυπηρετεί τους δικούς του σκοπούς, οι οποίοι δεν συμπίπτουν.

39. Η θέση αυτή επιρρωννύεται, κατά τη γνώμη μου, από την ανάλυση του ιστορικού θέσπισης του άρθρου 19, παράγραφος 1, στοιχείο στ′, του κανονισμού 1223/2009.

40. Η αρχική διατύπωση της οδηγίας 76/768 δεν προέβλεπε την υποχρέωση αναφοράς της λειτουργίας του καλλυντικού προϊόντος στη συσκευασία και στον περιέκτη. Η εν λόγω προϋπόθεση θεσπίστηκε το πρώτον με την οδηγία 93/35, με την οποία προστέθηκε στο άρθρο 6, παράγραφος 1, της οδηγίας 76/768 στοιχείο στ′, το οποίο επέβαλε την υποχρέωση προσδιορισμού, επί του περιέκτη και επί της συσκευασίας του καλλυντικού προϊόντος, της λειτουργίας του προϊόντος, εκτός αν αυτή προέκυπτε από την παρουσίασή του.

41. Το προοίμιο της οδηγίας 93/35 διευκρινίζει ότι, «για την καλύτερη ενημέρωση των καταναλωτών, είναι αναγκαίο να υπάρξει διαφάνεια [και] ότι η διαφάνεια αυτή θα πρέπει να παρέχεται με την αναγραφή [...] της λειτουργίας του προϊόντος».

42. Επομένως, το νέο αυτό νομοθέτημα δεν αφορούσε τον *ορισμό* του προϊόντος ως καλλυντικού (αυτός βασιζόταν εξ αρχής στους σκοπούς του προϊόντος), αλλά τις λεπτομερείς πληροφορίες που θα έπρεπε να παρασχεθούν στους καταναλωτές [21].

19 «Ο παρών κανονισμός αφορά μόνον τα καλλυντικά προϊόντα και όχι τα φάρμακα, τα ιατροτεχνολογικά προϊόντα ή τα βιοκτόνα προϊόντα. Η οριοθέτηση προκύπτει ιδίως από το λεπτομερή ορισμό των καλλυντικών προϊόντων, ο οποίος αναφέρεται τόσο στα πεδία εφαρμογής τους όσο και στους σκοπούς της χρήσης τους».

20 «Στα καλλυντικά μπορούν να περιλαμβάνονται, μεταξύ άλλων, τα εξής: κρέμες, γαλακτώματα, λοσιόν, γέλες και λάδια για το δέρμα, μάσκες ομορφιάς, χρωματισμένες βάσεις (υγρά, πάστες, πούδρες), πούδρες για το μακιγιάζ, πούδρες για χρήση μετά το λουτρό, πούδρες για την υγιεινή του σώματος, σαπούνια για το μπάνιο, αποσμητικά σαπούνια, αρώματα, κολόνιες και ύδωρ Κολωνίας, παρασκευάσματα για το μπάνιο και το ντους (άλατα, αφροί, λάδια, γέλες), αποτριχωτικά, αποσμητικά και αντιιδρωτικά, χρωστικές μαλλιών, προϊόντα για το κατσάρωμα, το ίσιωμα και τη στερέωση των μαλλιών, προϊόντα για τη διευθέτηση των μαλλιών (φορμάρισμα), προϊόντα καθαρισμού των μαλλιών (λοσιόν, σκόνες, σαμπουάν), προϊόντα συντήρησης των μαλλιών (λοσιόν, κρέμες, λάδια), προϊόντα για την κόμμωση (λοσιόν, λάκ, μπριγιαντίνες), προϊόντα ξυρίσματος (κρέμες, αφροί, λοσιόν), προϊόντα για το μακιγιάζ και προϊόντα για την αφαίρεση του μακιγιάζ (ντεμακιγιάζ) προϊόντα προοριζόμενα να χρησιμοποιηθούν στα χείλη, προϊόντα για την περιποίηση των δοντιών και του στόματος, προϊόντα για την περιποίηση και το βάψιμο των νυχιών, προϊόντα για την περιποίηση των ευαίσθητων περιοχών του σώματος, εξωτερικής χρήσης, προϊόντα αντιηλιακά, προϊόντα για μαύρισμα χωρίς ήλιο, προϊόντα για τη λεύκανση του δέρματος και προϊόντα αντιρρυτιδικά».

21 Στο πλαίσιο ερμηνείας του άρθρου 6, παράγραφος 1, της οδηγίας 76/768, το Δικαστήριο ερμήνευσε προς αυτή την κατεύθυνση τη «λειτουργία του προϊόντος», συσχετίζοντάς τη με τις προϋποθέσεις χρήσης αυτού (απόφαση της 12ης Ιουλίου 2011, L'Oréal κ.λπ., C-324/09, EU:C:2011:474, σκέψη 76).

2. Η «λειτουργία του προϊόντος» και οι «ισχυρισμοί για τα προϊόντα»

43. Υπό άλλη οπτική γωνία, πρέπει να τεθεί το ερώτημα αν η «λειτουργία του προϊόντος» κατά την έννοια του άρθρου 19, παράγραφος 1, στοιχείο στ', του κανονισμού 1223/2009 θα μπορούσε να συσχετισθεί με τους αναφερόμενους στο άρθρο 20 του κανονισμού «ισχυρισμούς για τα προϊόντα» [22].

44. Κατά το άρθρο 20, παράγραφος 2, του κανονισμού 1223/2009, η Επιτροπή όφειλε να εγκρίνει «κατάλογο κοινών κριτηρίων για ισχυρισμούς που ενδέχεται να χρησιμοποιηθούν σχετικά με καλλυντικά προϊόντα, σύμφωνα με την κανονιστική διαδικασία με έλεγχο που αναφέρεται στο άρθρο 32 παράγραφος 3 του παρόντος κανονισμού και λαμβάνοντας υπόψη τις διατάξεις της οδηγίας 2005/29/ΕΚ».

45. Οι ισχυρισμοί αυτοί ρυθμίζονται πλέον ειδικότερα από τον κανονισμό (ΕΕ) 655/2013 [23]. Κατά την αιτιολογική σκέψη 2 του εν λόγω κανονισμού, «[κ]ατά κύριο λόγο, οι ισχυρισμοί των καλλυντικών προϊόντων ενημερώνουν τους τελικούς χρήστες σχετικά με τα χαρακτηριστικά και τις ιδιότητες των προϊόντων. Οι εν λόγω ισχυρισμοί συνιστούν ουσιώδη μέσα διαφοροποίησης μεταξύ προϊόντων. Επιπλέον, συμβάλλουν στην ενίσχυση της καινοτομίας και στην τόνωση του ανταγωνισμού».

46. Το άρθρο 20, παράγραφος 1, του κανονισμού 1223/2009 καλύπτει ένα ευρύτατο πεδίο:

– διέπει όχι μόνον την επισήμανση, αλλά και τη διάθεση στην αγορά και τη διαφήμιση των καλλυντικών.

– Δεν αναφέρεται μόνο σε κείμενα, αλλά, επιπλέον, και σε ονομασίες, εμπορικά σήματα, εικόνες και οποιοδήποτε άλλο παραστατικό ή μη σύμβολο.

– Για την απαγόρευση απόδοσης στα καλλυντικά «ιδιοτήτων» («características o funciones») που δεν έχουν, χρησιμοποιεί τον όρο «ιδιότητες» («funciones»).

47. Οι «ισχυρισμοί» του άρθρου 20 παρέχουν περισσότερες πληροφορίες («ιδιότητες», στην απόδοση στην ισπανική γλώσσα «características o funciones») και, επομένως, δεν ταυτίζονται κατ' ανάγκη με τη «λειτουργία του προϊόντος» («función del producto»), στην οποία αναφέρεται το άρθρο 19, παράγραφος 1, στοιχείο στ', του κανονισμού 1223/2009. [Σ.τ.Μ: Εν προκειμένω, αντιδιαστέλλεται ο όρος «funciones» (στον πληθυντικό αριθμό) του άρθρου 20, παράγραφος 1, με τον όρο «función» (στον ενικό αριθμό), που χρησιμοποιείται στο άρθρο 19, παράγραφος 1, στοιχείο στ', του εν λόγω κανονισμού, ο οποίος στην ελληνική γλώσσα αποδίδεται ως «λειτουργία».]

3. Η λειτουργία του προϊόντος

48. Κατά την άποψή μου, σκοπός του άρθρου 19, παράγραφος 1, στοιχείο στ', του κανονισμού 1223/2009 είναι να αποτυπώνεται, επί του περιέκτη και της συσκευασίας, η πλέον χαρακτηριστική «λειτουργία» του προϊόντος, ήτοι, εκείνη που θα επιτρέψει στον καταναλωτή να αντιληφθεί, με μια ματιά, τη συγκεκριμένη χρησιμότητα του προϊόντος, χωρίς να τίθεται σε κίνδυνο η υγεία του.

22 Μολονότι το αιτούν δικαστήριο δεν αναφέρει τη διάταξη αυτή, οι δυνατότητες στις οποίες αναφέρεται η διάταξη του αιτούντος δικαστηρίου περιέχονται ακριβώς σε αυτό το άρθρο του κανονισμού 1223/2009. Η Επιτροπή αναφέρεται σε αυτές τις δυνατότητες με τις παρατηρήσεις της.

23 Κανονισμός της Επιτροπής, της 10ης Ιουλίου 2013, σχετικά με τη θέσπιση κοινών κριτηρίων για τη δικαιολόγηση των ισχυρισμών που χρησιμοποιούνται στα καλλυντικά προϊόντα (ΕΕ 2013, L 190, σ. 31).

49. Η ως άνω ερμηνεία ενισχύεται από το γεγονός ότι η περιγραφή της λειτουργίας του καλλυντικού μπορεί να παραλειφθεί όταν «προκύπτει από την παρουσίασή του». Αν, από την παρουσίαση του προϊόντος και μόνο, καθίσταται προφανής για τον καταναλωτή η χαρακτηριστική λειτουργία του εν λόγω προϊόντος, δεν είναι πλέον αναγκαίο να αποτυπώνεται αυτή επί του περιέκτη ή της συσκευασίας[24].

50. Νοούμενη κατ' αυτόν τον τρόπο, η «λειτουργία» συνιστά ένα ενδιάμεσο σημείο, μεταξύ των απλών *σκοπών* του άρθρου 2, παράγραφος 1, στοιχείο α', του κανονισμού 1223/2009 και των ευρύτερων *ισχυρισμών* του άρθρου 20 του εν λόγω κανονισμού:

– δεν μπορεί να περιοριστεί στην ενημέρωση σχετικά με το αν το προϊόν χρησιμοποιείται για τον καθαρισμό, τον αρωματισμό, τη μεταβολή της εμφάνισης του σώματος, την προστασία ή τη διατήρησή του σε καλή κατάσταση ή τη διόρθωση των σωματικών οσμών, διότι οι ως άνω γενικοί *σκοποί* των καλλυντικών προϊόντων, οι οποίοι τα διαφοροποιούν από άλλα, κατά το μάλλον ή ήττον παρεμφερή προϊόντα, δεν παρέχουν επαρκείς πληροφορίες στους καταναλωτές.

– Δεν απαιτεί να προσδιορίζονται όλα τα χαρακτηριστικά και οι ιδιότητες του προϊόντος (*ισχυρισμοί*), καθώς, από την άποψη της λειτουργικότητας του προϊόντος, θα ήταν υπερβολική η συμπερίληψή τους στον περιέκτη και στη συσκευασία.

51. Η περιγραφή, επί του περιέκτη ή της συσκευασίας, της «λειτουργίας του προϊόντος», κατά την έννοια του άρθρου 19, παράγραφος 1, στοιχείο στ', του κανονισμού, συνίσταται ουσιαστικά σε αναφορά, επαναλαμβάνω, του βασικού ή των βασικών χαρακτηριστικών που θα επιτρέψουν στον καταναλωτή να αντιληφθεί την πρωταρχική χρησιμότητα του προϊόντος. Με τον τρόπο αυτόν, θα μπορεί να επιλέξει μεταξύ ενός ευρέος φάσματος καλλυντικών, έχοντας πλήρη επίγνωση των δεδομένων, εκείνο που ανταποκρίνεται περισσότερο στις ανάγκες του, χωρίς να παραπλανάται και χωρίς η επιλογή του να επηρεάζει δυσμενώς την υγεία του.

52. Το άρθρο 19 του κανονισμού επιβάλλει, όπως ήδη ελέχθη, την αναγραφή, στον περιέκτη και τη συσκευασία, με ανεξίτηλους, ευανάγνωστους και ευδιάκριτους χαρακτήρες, σημαντικού αριθμού πληροφοριακών ενδείξεων (παράγραφος 1). Δέχεται, ωστόσο, ότι, λόγω της πολυπλοκότητάς τους, ορισμένες εξ αυτών (οι προβλεπόμενες στην παράγραφο 1, στοιχεία δ' και ζ', οι οποίες αφορούν τις ειδικές προφυλάξεις κατά τη χρήση και τον κατάλογο των συστατικών) μπορούν να αναφέρονται με άλλα μέσα (παράγραφος 2).

53. Έχει σημασία ότι η σχετική με τη «λειτουργία» προειδοποίηση δεν περιλαμβάνεται μεταξύ των ενδείξεων ως προς τις οποίες προβλέπεται, ακριβώς, εξαίρεση από την υποχρέωση αναγραφής στον περιέκτη και τη συσκευασία[25]. Η αποτύπωσή της επ' αυτών επιβάλλεται (με εξαίρεση την προαναφερθείσα περίπτωση) σε κάθε περίπτωση.

54. Η μεγάλη ποικιλία καλλυντικών προϊόντων που εμπίπτουν στο πεδίο εφαρμογής του κανονισμού 1223/2009 δεν επιτρέπει τον εκ των προτέρων καθορισμό του τρόπου αποτύπωσης της λειτουργίας στον περιέκτη και τη συσκευασία. Κάθε κατασκευαστής είναι ελεύθερος να επιλέγει τον τρόπο αναφοράς που ανταποκρίνεται καλύτερα στην εμπορική του στρατηγική.

24 Τούτο μπορεί να συμβαίνει στην περίπτωση ορισμένων κατηγοριών καλλυντικών, τα οποία είναι ιδιαιτέρως απλά ή έχουν σχήμα που δεν αφήνει περιθώριο αμφιβολίας. Η Δανία αναφέρει, με τις παρατηρήσεις της (σημείο 25), το κραγιόν εν είδει παραδείγματος.

25 Η αναγραφή της λειτουργίας του προϊόντος μόνο στη συσκευασία, και όχι στον περιέκτη, θα σήμαινε ότι η λειτουργία δεν θα ήταν πλέον σαφής μετά την απόρριψη της συσκευασίας, γεγονός το οποίο θα συνεπαγόταν κινδύνους όσον αφορά τη μετέπειτα χρήση του οικείου προϊόντος.

55. Εντούτοις, εκτιμώ ότι, στο πλαίσιο αναγραφής της «λειτουργίας» στον περιέκτη και τη συσκευασία, θα πρέπει να λαμβάνεται μέριμνα, για πρακτικούς λόγους και προκειμένου να διευκολύνεται η επίτευξη του σκοπού του άρθρου 19 του κανονισμού 1223/2009, ώστε η περιγραφή αυτής της λειτουργίας να είναι απλή, προκειμένου να μπορούν οι καταναλωτές να αντιλαμβάνονται, με μια ματιά, τη φύση του προϊόντος.

56. Επιπλέον, πρέπει να λαμβάνεται υπόψη η προσδοκία του μέσου καταναλωτή, που έχει τη συνήθη πληροφόρηση και είναι ευλόγως προσεκτικός και ενημερωμένος[26]. Η αντίληψη του καταναλωτή αυτού συνδέεται με τις «κανονικές ή εύλογα αναμενόμενες συνθήκες χρήσης», όπως διευκρινίζει το άρθρο 3 του κανονισμού 1223/2009 στο πλαίσιο αναφοράς στην ασφαλή για την ανθρώπινη υγεία διάθεση των προϊόντων στην αγορά.

57. Τα χαρακτηριστικά και οι ιδιότητες κάθε προϊόντος θα είναι καθοριστικά σε κάθε περίπτωση προκειμένου να διασφαλιστεί ότι ο χρήστης θα είναι απολύτως βέβαιος για το τι αγοράζει. Μολονότι επιτρέπεται, κατ' εξαίρεση, να μην περιγράφεται επί του περιέκτη και της συσκευασίας η λειτουργία του προϊόντος, όταν αυτή προκύπτει από την παρουσίασή του[27], η ένδειξη αυτή πρέπει, επιμένω, να αναγράφεται υποχρεωτικώς στις λοιπές περιπτώσεις.

58. Εν τέλει, όλα θα εξαρτηθούν από την κατά το μάλλον ή ήττον ικανότητα του κατασκευαστή να αποδώσει περιεκτικά, με λίγες λέξεις, τη χαρακτηριστική λειτουργία του προϊόντος, ούτως ώστε το πρόσωπο που το αγοράζει να μην διατρέχει κίνδυνο σύγχυσης ούτε να διακινδυνεύει την υγεία του λόγω εφαρμογής (ή ακόμη και κατάποσης) καλλυντικών των οποίων η φύση δεν του είναι γνωστή.

59. Προσθέτω ότι το άρθρο 19, παράγραφος 5, του κανονισμού 1223/2009 αφορά τη γλώσσα η οποία χρησιμοποιείται για την επισήμανση. Σκοπός της εν λόγω διάταξης είναι να λαμβάνουν οι καταναλωτές του κράτους μέλους εντός του οποίου διατίθεται στην αγορά το προϊόν κατανοητές πληροφορίες σχετικά με τη λειτουργία του.

60. Ασφαλώς, οι γλωσσικές απαιτήσεις και η συνακόλουθη ανάγκη προσαρμογής των ενδείξεων που αναγράφονται στον περιέκτη και στη συσκευασία αποτελούν «εμπόδιο στο ενδοκοινοτικό εμπόριο». Ωστόσο, το εμπόδιο αυτό «δικαιολογ[είται] […] από τον σκοπό γενικού συμφέροντος που συνιστά η προστασία της δημόσιας υγείας»[28].

61. Κατά συνέπεια, η «λειτουργία του προϊόντος» πρέπει να αναγράφεται, στον περιέκτη και στη συσκευασία, στη γλώσσα που ορίζεται από τη νομοθεσία του κράτους μέλους εντός του οποίου διατίθεται στην αγορά το προϊόν, και ουδεμία επιρροή ασκούν συναφώς το κόστος και οι δυσχέρειες που συνδέονται εγγενώς με τη μετάφραση της επισήμανσης ή την εκ νέου επισήμανση των εισαγόμενων προϊόντων.

26 Αποφάσεις της 13ης Ιανουαρίου 2000, Estée Lauder (C-220/98, EU:C:2000:8, σκέψη 27), και της 24ης Οκτωβρίου 2002, Linhart και Biffl (C-99/01, EU:C:2002:618, σκέψη 31).

27 Βλ. σημείο 49 και υποσημείωση 24 των παρουσών προτάσεων.

28 Απόφαση Schwarzkopf (σκέψη 40). Στη σκέψη 40 εξηγεί ότι «οι πληροφορίες, τις οποίες οι παραγωγοί ή οι πωλητές των καλλυντικών προϊόντων τα οποία αφορά η τροποποιηθείσα οδηγία 76/768 έχουν την υποχρέωση να αναγράφουν επί του δοχείου και της συσκευασίας του προϊόντος, εκτός των περιπτώσεων όπου αυτές μπορούν να δίδονται αποτελεσματικά με τη χρήση εικονογραμμάτων ή άλλων ενδείξεων πέρα από τη χρησιμοποίηση λέξεων, στερούνται πρακτικής χρησιμότητας αν δεν διατυπώνονται σε γλώσσα κατανοητή από τα άτομα στα οποία προορίζονται».

Β. Δεύτερο προδικαστικό ερώτημα

62. Όπως ήδη επισήμανα επανειλημμένως, το άρθρο 19, παράγραφος 1, του κανονισμού 1223/2009 ορίζει ότι οι πληροφοριακές ενδείξεις στις οποίες αναφέρεται [29] πρέπει, κατ' αρχήν, να αναγράφονται στον περιέκτη και τη συσκευασία.

63. Ωστόσο, σε συμφωνία με την αιτιολογική σκέψη 46 [30], το άρθρο 19, παράγραφος 2, επιτρέπει, κατ' εξαίρεση [31], την αναφορά των σχετικών με τα συστατικά πληροφοριών καθώς και ορισμένων ειδικών προφυλάξεων κατά τη χρήση (παράγραφος 1, στοιχεία δ' και ζ') εκτός του περιέκτη και της συσκευασίας.

64. Στις δύο αυτές περιπτώσεις [32], οι σχετικές ενδείξεις πρέπει να καταχωρίζονται σε «εσώκλειστο ή συνημμένο [στο προϊόν] σημείωμα, ετικέτα, ταινία ή κάρτα» [33].

65. Βασική προϋπόθεση για την εφαρμογή της ως άνω εξαίρεσης είναι να «είναι πρακτικά αδύνατο να αναγράφονται στην ετικέτα όλες οι πληροφορίες που αναφέρονται στα σημεία δ) και ζ) της παραγράφου 1, όπως προβλέπεται». Εφόσον πληρούται αυτή η προϋπόθεση, η διάταξη επιτρέπει την ενσωμάτωση των σχετικών πληροφοριών σε κάποιο από τα άλλα ως άνω αναγραφόμενα μέσα [34].

66. Εν προκειμένω, εναπόκειται στο αιτούν δικαστήριο να αποφανθεί, αφού διαμορφώσει άποψη σχετικά με τα πραγματικά ζητήματα τα οποία είναι εκείνο σε θέση να εκτιμήσει καλύτερα, αν η ενσωμάτωση των πληροφοριακών ενδείξεων σε κατάλογο, συντεταγμένο στην πολωνική γλώσσα, συνάδει προς τους προαναφερθέντες κανόνες.

67. Προσωπικά συμφωνώ με τις κυβερνήσεις που κατέθεσαν παρατηρήσεις στην παρούσα υπόθεση, καθώς επίσης με την A.M. και την Επιτροπή, ως προς το ότι όλες οι ενδείξεις φαίνεται να οδηγούν στο συμπέρασμα ότι ο ως άνω κατάλογος δεν πληροί τις προϋποθέσεις του άρθρου 19, παράγραφος 2, του κανονισμού 1223/2009.

68. Η εκτίμηση αυτή στηρίζεται σε πλείονα επιχειρήματα.

29 Μεταξύ αυτών συγκαταλέγονται η ταυτότητα του υπεύθυνου για τη διάθεση στην αγορά προσώπου, η σύνθεση του προϊόντος (περιεχόμενο και κατάλογος των συστατικών), οι σχετικές με τη χρήση (λειτουργία και ειδικές προφυλάξεις κατά τη χρήση) ή με τη συντήρηση (ημερομηνία ελάχιστης διατηρησιμότητας) του προϊόντος προειδοποιήσεις και ο αριθμός της παρτίδας παραγωγής ή το στοιχείο αναφοράς που επιτρέπει την αναγνώρισή του (το στοιχείο αυτό μπορεί, υπό ειδικές περιστάσεις, να αναγράφεται μόνο στη συσκευασία).

30 Κατά την εν λόγω αιτιολογική σκέψη, απαιτείται «[η] αναγραφή, στη συσκευασία, των συστατικών που χρησιμοποιούνται στα καλλυντικά προϊόντα. Σε περίπτωση που, για πρακτικούς λόγους, είναι αδύνατη η αναγραφή των συστατικών στη συσκευασία, οι ενδείξεις αυτές θα πρέπει να εσωκλείονται κατά τρόπο που ο καταναλωτής να μπορεί να έχει πρόσβαση σε αυτές τις πληροφορίες».

31 Οι σχετικές εξαιρέσεις πρέπει, ως τέτοιες, να ερμηνεύονται στενά (απόφαση Schwarzkopf, σκέψη 31).

32 Το άρθρο 19, παράγραφος 3, του κανονισμού 1223/2009 εισάγει *εξαίρεση στην εξαίρεση* όσον αφορά τα συστατικά, όταν, για πρακτικούς λόγους, δεν είναι δυνατόν να ακολουθηθεί ούτε η εναλλακτική της παραγράφου 2. Στην περίπτωση αυτή, οι ενδείξεις μπορούν να αναγράφονται «σε καρτελάκι τοποθετημένο σε άμεση γειτονία με τον περιέκτη μέσα στον οποίο διατίθεται προς πώληση το καλλυντικό». Οι αμφιβολίες του αιτούντος δικαστηρίου δεν αφορούν την ένδειξη σχετικά με τα συστατικά: περιορίζονται στο ζήτημα αν μπορεί, εν προκειμένω, ένας κατάλογος να λειτουργήσει ως «εσώκλειστο ή συνημμένο [στο προϊόν] σημείωμα, ετικέτα, ταινία ή κάρτα».

33 Παρατηρούνται εκ νέου γλωσσικές αποκλίσεις στη διατύπωση του κανόνα: έτσι, στο γαλλικό, γερμανικό, ιταλικό και πορτογαλικό κείμενο γίνεται μνεία του «προϊόντος», ενώ στο ισπανικό και στο αγγλικό κείμενο δεν υπάρχει τέτοια αναφορά, μολονότι εννοείται.

34 Ο τρόπος με τον οποίο γνωστοποιείται στους καταναλωτές η «παραπομπή σε εσώκλειστες ή συνημμένες πληροφορίες» συνίσταται στην εκτύπωση του συμβόλου ενός χεριού που δείχνει ένα ανοικτό βιβλίο (βλ. παράρτημα VII, στο οποίο παραπέμπει το άρθρο 19, παράγραφος 2, του κανονισμού 1223/2009).

69. Πρώτον, κατά το Δικαστήριο το «πρακτικώς αδύνατον» απορρέει από ανυπέρβλητη τεχνική δυσκολία, σχετιζόμενη, για παράδειγμα, με τις διαστάσεις του περιέκτη ή της συσκευασίας[35]. Αντιθέτως, το αιτούν δικαστήριο χαρακτηρίζει τα προβλήματα που ανέκυψαν εν προκειμένω ως προβλήματα οργανωτικής και οικονομικής φύσης, που απορρέουν από το γεγονός ότι πρόκειται για εισαγόμενα καλλυντικά προϊόντα και συνδέονται με τη μετάφραση των οικείων πληροφοριών και τις εργασίες εκ νέου επισήμανσης.

70. Το γεγονός ότι, σύμφωνα με τη διάταξη περί παραπομπής, οι απαιτούμενες ενδείξεις αναγράφονταν προσηκόντως στη συσκευασία και τον περιέκτη, πλην όμως στην αγγλική και όχι στην πολωνική γλώσσα, συνιστά, όπως υπογραμμίζει η Δανική Κυβέρνηση, πρόσθετη απόδειξη περί μη συνδρομής του ως άνω αδυνάτου.

71. Δεύτερον, ακόμη και αν υποτεθεί (quod non) ότι συντρέχει αυτό το πρακτικώς αδύνατο, ο κατάλογος παρουσιάζεται ως χωριστά παρεχόμενο στοιχείο και επομένως δεν μπορεί καν να θεωρηθεί έγγραφο «εσώκλειστο ή συνημμένο» στο πωλούμενο προϊόν[36].

72. Τρίτον, ο κατάλογος φαίνεται ότι περιλαμβάνει περιγραφή των προϊόντων της κατηγορίας την οποία εμπορεύεται ο κατασκευαστής και, ως εκ τούτου, δεν συνδέεται αποκλειστικά με κάποιο εξ αυτών. Υπό τις συνθήκες αυτές, ο καταναλωτής που ανατρέχει στον κατάλογο διατρέχει ενδεχομένως τον κίνδυνο σφάλματος κατά την επιλογή, λόγω πιθανής σύγχυσης ενός προϊόντος με άλλα.

73. Εν ολίγοις, μολονότι εναπόκειται στο αιτούν δικαστήριο να αποφανθεί επί των κρίσιμων πραγματικών περιστατικών, εκτιμώ ότι η παραπομπή στον «κατάλογο εταιρίας» δεν συνάδει, εν προκειμένω, με το άρθρο 19, παράγραφος 2, του κανονισμού 1223/2009.

V. Πρόταση

74. Λαμβανομένων υπόψη των προεκτεθέντων, προτείνω στο Δικαστήριο να απαντήσει στα προδικαστικά ερωτήματα που υπέβαλε το Sąd Okręgowy w Warszawie (περιφερειακό δικαστήριο Βαρσοβίας, Πολωνία) ως εξής:

«1) Το άρθρο 19, παράγραφος 1, στοιχείο στ′, του κανονισμού (ΕΚ) 1223/2009 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 30ής Νοεμβρίου 2009, για τα καλλυντικά προϊόντα, έχει την έννοια ότι η “λειτουργία του προϊόντος” δεν ταυτίζεται με τους σκοπούς που αναφέρονται στον ορισμό του άρθρου 2, παράγραφος 1, στοιχείο α′, του εν λόγω κανονισμού. Στην περιγραφή της λειτουργίας αυτής επί του περιέκτη και της συσκευασίας πρέπει να αποτυπώνονται το βασικό ή τα βασικά χαρακτηριστικά του προϊόντος, που θα επιτρέψουν στον καταναλωτή να αντιληφθεί, με μια ματιά, τον πρωταρχικό προορισμό ή την πρωταρχική χρησιμότητα του προϊόντος.

2) Το άρθρο 19, παράγραφος 2, του κανονισμού 1223/2009 έχει την έννοια ότι οι πληροφορίες που μνημονεύονται στην παράγραφο 1, στοιχεία δ′, ζ′ και στ′, της εν λόγω διάταξης, δηλαδή οι προφυλάξεις κατά τη χρήση, η λειτουργία και ο κατάλογος των συστατικών, δεν μπορούν να αναγράφονται σε κατάλογο εταιρίας ο οποίος διατίθεται αυτοτελώς σε σχέση με το πωλούμενο

35 Τούτο συμβαίνει «[…] [σ]τις περιπτώσεις κατά τις οποίες η πλήρης αναγραφή των προβλεπομένων προειδοποιήσεων είναι αντικειμενικώς δυνατή αλλά μόνο με τη χρησιμοποίηση χαρακτήρων τόσο μικρού μεγέθους που να μη μπορούν σχεδόν να αναγνωσθούν, καθώς και τις περιπτώσεις κατά τις οποίες το πλήρες κείμενο των προειδοποιήσεων, τυπωμένων με ευανάγνωστους χαρακτήρες, θα κάλυπτε σχεδόν ολόκληρο το προϊόν, οπότε ο παραγωγός δεν θα ήταν πλέον σε θέση να αναγράψει λυσιτελώς επί του προϊόντος την ονομασία του και άλλες σχετικές με αυτό πληροφορίες» (απόφαση Schwarzkopf, σκέψεις 32 και 33).

36 Από τη διάταξη περί παραπομπής προκύπτει ότι η πρόσβαση στον κατάλογο ήταν δυνατή στο σημείο πώλησης, άλλως ο κατάλογος θα έπρεπε να αγοράζεται χωριστά. Όπως υποστηρίζει η Λιθουανική Κυβέρνηση, είναι αμφίβολο αν ο αριθμός των αγορασθέντων από την ενάγουσα καταλόγων (10), όπως αναφέρεται στην ως άνω διάταξη, καθιστά δυνατή τη διανομή ενός καταλόγου μαζί με κάθε μονάδα προϊόντος.

καλλυντικό προϊόν και στον οποίον περιλαμβάνονται και άλλα προϊόντα, με μόνη την ενσωμάτωση στη συσκευασία του συμβόλου που προβλέπεται στο σημείο 1 του παραρτήματος VII του εν λόγω κανονισμού».